

Európsky parlament pripravuje novú správu o nekalých obchodných praktikách v obchodnom reťazci

Uplatňovanie nekalých zmluvných praktík obchodnými reťazcami voči ich dodávateľom potravín naďalej vytrvalo zamestnáva európske inštitúcie. Dá sa povedať, že ľahostajnosť odvolávajúca sa na „zmluvnú slobodu“ je u nenávratne minulosťou a kompetentné orgány, ak si chcú zachovať aspoň zdanie demokratickosti, na ktorú sa vytrvalo odvolávajú, už nemôžu zatvárať oči pred výpalníctvom a zákonom omerty, ktoré sa žiaľ už dávnejšie stali súčasťou legálneho podnikania najmä v prípadoch, ak existuje výrazná ekonomická nerovnováha medzi obchodnými „partnermi“. Je známe, že pre vzťah obchodných reťazcov voči svojim dodávateľom potravín spomedzi malých a stredných podnikov to platí viac ako kdekolvek inde.

Najčerstvejším príkladom zmeny postoja Bruselu je posledná iniciatíva Európskeho parlamentu, ktorý pripravuje Správu pre Európsku komisiu a Radu Európskej únie „o nekalých obchodných praktikách v potravinovom reťazci“ (2015/2065(INI)). Pripomeňme si, že to bola iná iniciatíva Európskeho parlamentu[1], ktorá konečne donútila Európsku komisiu k zmene postoja v tom zmysle, že táto téma sa v roku 2009 stala súčasťou oficiálnej agendy EK. Pritom ešte v roku 2008 bola Vláda SR upozornená zo strany EK, že v najbližšej dobe dostane varovanie vo forme tzv. „infringementu“[2], ktorý sme nakoniec nedostali, za prijatie prvej verzie Zákona o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch. Vôbec sa ale nedá povedať, že by Európska komisia dovedy nemala potrebné informácie. Okrem iného, v roku 2005 prijal Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zásadné stanovisko[3], v ktorom bolo na bruselskej pôde po prvýkrát otvorene kritizované uplatňovanie nekalých zmluvných praktík zo strany obchodných reťazcov. Kým tento dokument si EK mohla dovoliť ignorovať, pretože EHSV je iba poradný orgán, v prípade Európskeho parlamentu to už možné nebolo. Zdá sa preto oprávnené robiť si nádej, že pripravovaná správa EP opäť naruší „stojaté vody“ v Európskej komisii[4], ktorá v roku 2013 dostala od EHSV novú výzvu[5], na ktorú ale

zareagovala iba veľmi opatrne.

Novú správu Európskeho parlamentu pripravuje spravodajca Dawid Bohdan Jackiewicz z Komisie pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľov (IMCO). Pracovný dokument, ktorý vypracoval, sa dá hodnotiť nielen ako vyvážený, ale i ako racionálne revolučný, pretože ide v názorovej línii nedávneho vývoja (Zelená kniha o nekalých obchodných praktikách a posledné stanoviská EHSV) a požaduje nové kroky zo strany komisie. Na jednej strane oceňuje výsledky, ktoré sa pod koordináciou EK dosiahli medzi rokmi 2010 - 2015 (Fórum na vysokej úrovni pre potravinový reťazec a následný samoregulačný rámec oficiálne spustený v septembri 2013), ale považuje ich za nedostatočné. Naliehavým spôsobom požaduje prijatie záväznej a vykonateľnej legislatívy na úrovni EÚ, čo je nespochybniteľný pokrok oproti spomenutému „Písomnému vyhláseniu“ z roku 2007, v ktorom bola EK požiadaná iba o prešetrenie situácie a o návrh riešení. Trochu ale zaráža, že hoci dokument zdôrazňuje existenciu dominantného postavenia obchodných reťazcov, nežiada priamo prijatie opatrenia, ktoré je prirodzene určené na nápravu tohto nežiaduceho stavu - zásadnú novelizáciu dnes platných predpisov na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré pochádzajú ešte z obdobia po II. svetovej vojne a logicky nemôžu zohľadniť vývoj, ku ktorému došlo za posledné desaťročia - globalizáciu spojenú s koncentráciou podnikateľskej sféry na nadnárodnej úrovni.

V septembri 2015 bol dokument prerokovaný v parlamentnom výbore pre poľnohospodárstvo (COMAGRI), kde ho drvivá väčšina poslancov ocenila a podporila (odmietli samoreguláciu ako iluzórnu a požiadali o prijatie záväzných a vykonateľných predpisov). V novembri 2015 sa bude o materiáli rokovať a hlasovať vo výbore, ktorý ho predkladá (COMIMCO) a v januári alebo februári budúceho roku o ňom bude hlasovať plenárne zhromaždenie. Treba iba veriť, že pozmeňovacie návrhy, ktoré budú nepochybne predložené, dokument neoslabia, ale naopak posilnia.

Vývoj teda ide nezadržateľne vpred, hoci skutočná náprava je ešte ďaleko a pre mnohé malé a stredné podniky príde neskoro.

[1] Písomné vyhlásenia poslancov Európskeho parlamentu č. 0088/2007

[2] Infringement znamená upozornenie na nesúlad medzi národnou legislatívou a základnou legislatívou EÚ. Má za následok právne kroky, ktoré zvyčajne prinútiť „neposlušnú“ krajinu, aby predmetnú legislatívu zmenila.

[3] Velkodistribúcia - trendy a dôsledky pre poľnohospodárov a spotrebiteľov (2005/C 255/08)

[4] EK v súčasnosti sa čaká, aké výsledky prinesie „Dobrovoľná iniciatíva“ spustená pred dvomi rokmi

[5] Obchodné vzťahy medzi veľkými maloobchodnými reťazcami a dodávateľmi potravín - súčasný stav (2013/C 133/03)